«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Աստվածաշնչյան առակների դաստիարակչական նշանակությունը

Առարկան՝ Հայոց լեզու և գրականություն

Հետազոտող ուսուցիչ՝Գ. Զիրոյան

Ուսումնական հաստատություն՝ ՀՀ Արարատի մարզի Նոր Խարբերդի Մ. Ղազարյանի անվան հ. 2 միջն. դպրոց

Երևան 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներածություն

1.ա.Առակը՝ որպես բանահյուսական ժանր

1.բ.Առակագրությունը հայ իրականության մեջ

2.ա.Հիսուսի առակները.տարբերությունը սովորական առակներից

2.բ. Ավետարանական առակների դաստիարակչական բովանդակությունը

2.գ.Ավետարանական առակների արդիականությունը

3.Եզրակացություն

4.Օգտագործված գրականության ցանկ

Ներածություն

ԻՆՉՈ՞Վ ԵՆ ՏԱՐԲԵՐՎՈՒՄ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐԻՑ:

Ո՞ՐՆ Է ՆՐԱՆՑ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ;

ԱՐԴԻԱԿԱ՞Ն ԵՆ ԱՐԴՅՈՔ ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐԸ:

1.ա *Առակը բանահյուսական գրական հնագույն տեսակներից* է և առկա է գրեթե բոլոր ժողովուրդների բանավոր ստեղծագործության մեջ: Այն այլաբանական բովանդակություն ունեցող փոքրածավալ պատմողական ստեղծագործություն է, որում հաճախ մարդկանց փոխարեն հանդես են գալիս կենդանական, բուսական աշխարհի ներկայացուցիչներ, տիեզերական մարմիններ , որոնք անձնավորված են:Նրանց փոխհարաբերություններն այլաբանորեն ներկայացնում են մարդկային կյանքի զանազան խրատական, հաճախ երգիծական բովանդակություն:Հայտնի են Եզոպոսի առակները ,որոնց թվագրությունը հասնումէ Ք.ծ.ա 6-րդ դար : Առակը բաղկացած է 2 մասից՝ սյուժեից և բարոյախոսությունից: Սյուժեն դեպքերի, իրողությունների սեղմ շարադրանքն է , իսկ բարոյախոսությունը առակի սկզբում կամ մեծ մասամբ վերջում արտահայտված եզրակացությունը: Առակի հերոսը մարդն է, ում կյանքի, բնավորության հոռի և բացասական գծերը ծաղրվում են այլաբանորեն: Առակներում կենդանիներն ու բույսերը խոսում են մարդկային լեզվով, աշխատում են, օգնում կամ խանգարում միմյանց: Առակներում գովաբանվում և խրախուսվում են լավը, բարին, բարոյականությունը, ջանասիրությունը, ազնվությունը, հայրենասիրությունը, ընկերասիրությունը, գեղեցիկը, մարդկայինը և, ընդհակառակը,ծաղրվում ու դատապարտվում են վատը, չարը, տգեղն ու անմարդկայինը, դավաճանությունն ու վախկոտությունը: Հնում առակ բառը նշանակել է խրատ, իմաստություն:Այդպիսիք են Աստվածաշնչում պահպանված Սողոմոնի առակները, որոնք մեծ ազդեցություն են թողել գրեթե բոլոր ժողովուրդների մտածելակերպի վրա:Առակների առաջին հայտնի հեղինակը հույն առակագիր Եզոպոսն է: Առակներով հարուստ է նաև հին հնդկական գրականությունը: Արևելյան ժողովուրդների մեջ տարածված են եղել Խիկար Իմաստունի և Մոլլա Նասրեդինի առակները:

Առակը կիրառություն է ունեցել նաև Հին ու Նոր Կտակարաններում: Մեկ անգամ չէ, որ Հիսուս Քրիստոսի խոսքը ավետարանիչները վերարտադրում են առակներով:

1.բ.Առակը հայ իրականության մեջ նախապես զարգացել է բանահյուսության մեջ և ապա ՝դարձել գրական տեսակ:Այն ծանոթ գրական տեսակ է եղել դեռևս մեր առաջին մատենագիրներին:5-րդ դարի հեղինակները գիտեին Եզոպոսի առակները, ծանոթ էին կենդանիների բարքը պատկերող Անանուն հեղինակի ,,Բարոյախոս,, կոչված ժողովածուին: Եզոպոսի առակները հայտնի են եղել Ոլիմպիանի անունով և հայերեն թարգմանվել են 7-րդ դարում:Հետագայում թարգմանվել են Եզոպոսի այլ առակներ:Այգեկցու ժամանակ դրանց թիվը հասել է 60-ի: Գոշից և Այգեկցուց առաջ 11-րդ դարում առակներ է գրել նաև Գրիգոր Մագիստրոսը, որոնք տեղ են գտել նրա ,,Թղթերի,,-ի մեջ:Առասպելավարժությունը Հին ու Նու Կտակարանների հետ մեկտեղ Գրիգոր Մագիստրոսը մտցրել է ուսուցման իր համակարգի մեջ: Նա պատվիրում է դպրոցներում աշակերտներին սովորեցնել քերականության և ճարտասանության հետ նաև առասպելավարժություն,այսինքն՝ աշակերտներին գրել, անգիր անել և մեկնել տալ առակներ, որը շատ հարմար վարժություն է եղել ապագա մեկնաբաններ պատրաստելու համար:

Վկայություններ կան, որ առակագիտությունը որպես առանձին դասընթաց՝ առասպելավարժություն, ուսուցանվել է հոգևոր դպրոցներում: Ապագա քարոզիչներն ուսումնասիրում էին առակ գրելու և մեկնաբանելու արվեստը:Այս դասընթացը նպաստել է քարոզիչների ճառերի հռետորական և ճարտասանական հմտությունների զարգացմանը:Բացառված չէ, որ և Գոշի, և Այգեկցու առակների ժողովածուներն ստեղծված լինեն հենց այդ նպատակով:

Ուշագրավ է , որ առակի տեսակի զարգացումը եղավ հաջորդական. Մխիթար Գոշն ու Վարդան Այգեկցին մեկ սերնդի տարբերությամբ շարունակել են իրար և, հավանաբար, իրար չեն ճանաչել:

Առակ գրական տեսակի անվանումը միջնադարում նշանակել է նաև հանելուկ:Առակ եզրույթին երբեմն փոխարինել է նաև առասպելը:Առակ բառն ստուգաբանվում է՝ *առակն*, այսինքն՝ աչքի առաջ, աչքի տեսած: Աչքի տեսածը, աչքի առջև կատարվածը մարդը վերածել է փոքրիկ սրամիտ պատմության՝ դրանից բխող որոշակի բարոյախոսությամբ:

Առակներն ունենում են պատմողական մաս, որի մեջ մարդկանց, կենդանիների ու բույսերի կյանքից պատմվում է որևէ դեպք, և խրատաբարոյախոսական մաս, որի մեջ տրվում է այդ պատմողական մասի գաղափարական նպատակը՝ այն, թե ինչի համար է դա պատմվում: Առակի կառուցվածքի այս ձևը բնորոշ է նաև հայ առակագիրներին: Հայ գրականության մեջ առակագրությունն սկզբնավորվել է թարգմանությունների միջոցով.դրանք ամփոփվել են ,,Բարվախոս,, /,,Բարոյախոս,,/ և ,,Ոլիմպիանի/ Ողոմպիանի/

առակները,, ժողովածուներում, որոնք հունարենից թարգմանվել են 5-6 –րդ դարերում, այլ տվյալով `7-րդ դարում:11-13-րդ դարերում ձևավորվել է հայ ինքնուրույն առակագրությունը: Մեծ ժողովրդականություն են վայելել Մխիթար Գոշի և Վարդան Այգեկցու առակները:Առակներն այժմ էլ պատմվում և պահպանվում են ժողովրդի մեջ: Նշանավոր առակագիրներ են ֆրանսիացի Ժան դը Լաֆոնտեն,ռոս Իվան Կռիլովը: Հայ գրականության մեջ առակներ են գրել նաև Խ. Աբովյանը, Ղ. Աղայանը, Ավ. Իսահակյանը, Խնկո Ապերը, Հ.Շիրազը, Մ. Կորյունը և ուրիշներ:

2. ա. ՀԻՍՈՒՍԻ ԱՌԱԿՆԵՐԸ . ՏԱՐԲԵՐՈՒԹՅՈՒԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐԻՑ
Առակը՝որպես գրական տեսակ, ընդունելի էր քրիստոնեական եկեղեցու կողմից, որովհետև իր խոսքն ու քարոզչություններն առակներով էր համեմում նաև Հիսուս Քրիստոսը:Հիշենք նշանավոր առակներից մի քանիսը, որոնք Հիսուս ոչ միայն պատմում էր, այլև մեկնաբանում՝,,Սերմնացանի առակը,,,Տասը կույսերի առակը,, , ,,Այգու մշակների առակը,, , ,,Որոմի առակը,, ,,Անառակ որդու առակը,, ,,Աղքատ Ղազարոսի առակը,, ,,Երկու որդիների առակը,, ,,Փարիսեցու և մաքսավորի առակը,,: Այս առակների թիվը հասնում է շուրջ երեքուկես տասնյակի: Իրենց բնույրով դրանք Աստծու խոսքն են, առակներ են երկնքի արքայության մասին, բարոյախոսական, կենսափիլիսոփայական այլևայլ հարցերի ու վիճակների մասին:
Փաստորեն առակը՝ որպես գրական տեսակ, ստեղծվեց, քանի որ մարդ արարածը սիրում է սովորել օրինակով. Օրինակը նրա համար ավելի հեշտ է, քան վերացական խրատը: Այն դաստիարակչական նպատակ ունեցող գրական տեսակ և օգնում է մարդուն իրական կյանքում ավելի հեշտ ապրելու: Ահա այս առումով էլ առակները հին ժամանակներից մինչև այսօր սիրված են ու շարունակում են մնալ որպես գրական տեսակ:

2.բ.ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ
Անիրավ տնտեսի առակը Տանուտերն Աստված է, տնտեսն էլ մարդն է: Աշխարհի բոլոր բարություններն Աստուծո ունեցվածքն են: Մարդը դրանց տերը չէ, այլ մատակարարող պաշտոնյան: Աստված աշխարհի բարությունները մարդուն է հանձնել, որ այս աշխարհում դրանք օգտագործելով՝ հանդերձյալ աշխարհի համար արդյունք և շահ պատրաստի: Աշխարհի բարիքները մարդու ձեռքում ժամանակավոր են: Մի օր դրանք այլևս ձեռքի տակ չպիտի ունենա: Աստված դրանք հանձնել է, որպեսզի նա որևէ ձևով օգտվի այդ բարիքներից, և երբ դրանք իր ձեռքից պակասեն, այսինքն՝ երբ մարդը մեռնի, իր ապագա կյանքում այս աշխարհի

մատակարարությունից օգուտ քաղած լինի:
Ուշագրավ է նաև օգուտ քաղելու ձևը: Երբ տնտեսը մուրհակները փոխել էր տալիս, նա կարող էր օգտվել տարբերության գումարից՝ նույն պահին պարտապաններից պատշաճ մաս ստանալով, բայց տնտեսի նպատակն էր շահել միայն պարտապանների երախտապարտությունը, որպեսզի երբ պաշտոնից ազատվի, նրանց տներում բնակություն և կերակուր գտնի: Նա ցանկացավ ընկերներ ձեռք բերել՝ մարդկանց լավություն անելով, որ ընկերոջն արած լավությունից մի օր էլ ինքը օգտվեր:
Առակի նպատակն է հասկացնել և ուսուցանել, թե մարդ պարտավոր է ձեռքում եղած աշխարհի բարիքներից ընկերոջը օգուտ հանել, օգնել, նպաստել, ողորմել:,,Ոչ մի ծառա երկու տիրոջ ծառայել չի կարող,որովհետև եթե մեկին ատի, մյուսին կսիրի, կամ եթե մեկին մեծարի, մյուսին կարհամարհի: Չեք կարող և Աստծուն ծառայել, և մամոնային,, /Ղուկաս ԺՉ 1-13/:
«Աշխարհի որդիները» նրանք են, ովքեր ճարպիկ են ու խորամանկ և բոլոր գործերում իրենց շահն են փնտրում: Իսկ «լույսի որդիները» նրանք են, ովքեր, Աստծուն սիրելով և հանդերձյալ կյանքի ձգտելով, չեն հոգում երկրավորի մասին, այլ միայն հոգևոր հարստությունն են արժևորում: Սակայն առաջինները նույնպես կարող են փրկվել վերջինների նման, եթե իրենց անօրինությունը գիտակցեն ու զղջան, եթե իրենց հանցանքները ընդունեն ու խոստովանեն, եթե ապաշխարեն ու փորձեն իրենց մեղքերը քավել՝ ներելով և ողորմություն անելով, քանզի «աղքատին ողորմություն տվողը փոխ է տալիս Աստծուն»:
Կարծում եմ՝ նա այդպես է իրականացնում մարդկանց նկատմամբ Եսայու մարգարեությունը, որ ասում է. *«Անդադար կլսեն, բայց չեն հասկանա, շարունակ կնայեն, բայց չեն տեսնի*…
Ուշագրավ է, որ Աստծու ներշնչմամբ գրված այդ խոսքերը սաղմոսերգուն ասել էր Հիսուսի ծնվելուց դարեր առաջ: Ստացվում է, որ իր Որդու երկիր գալուց դեռ հարյուրավոր տարիներ առաջ Աստված որոշել էր, որ նա ուսուցանելու է առակների միջոցով: Ուրեմն կարելի է ենթադրել, որ Աստված գնահատում է ուսուցանելու այս մեթոդը:
Հիսուսը այնպես է սովորեցնում, որ նրանց համար հեշտ լինի հիշել: Սովորաբար տպավորիչ օրինակը կամ առակը չի մոռացվում: ինչպես Հիսուսն ինքն ասաց, առակները օգնում էին զատորոշելու նրանց, ում «սիրտը կարծրացել էր» ճշմարտության հանդեպ: Իսկ ինչպե՞ս էին նրա առակները բացահայտում մարդկանց մղումները: Որոշ դեպքերում նա միտումնավոր կերպով էր առակներով

խոսում, որ մղի իր ունկնդիրներին հարցեր տալու դրանց լիարժեք նշանակությունը հասկանալու համար: Խոնարհ մարդիկ այդպես էլ անում էին, իսկ հպարտ կամ անտարբեր մարդիկ՝ ոչ: Փաստորեն, առակների միջոցով ճշմարտությունը հայտնի էր դառնում նրանց, ում սիրտը ծարավ էր ճշմարտության, սակայն թաքնված էր մնում նրանցից, ում սիրտը հպարտ էր: Հիսուսի առակներն ու օրինակները շատ առումներով էին օգտակար: Դրանք հետաքրքրություն էին առաջացնում մարդկանց մեջ՝ մղելով նրանց լսելու: Նաև պատկերներ էին ստեղծում մտքում, ինչի շնորհիվ հեշտ էր լինում հասկանալ:

Ժայռի վրա կառուցել տունը. Ով որ ինձ մոտ է գալիս և իմ խոսքերը լսելով՝ գործադրում է դրանք, ձեզ ասեմ, թե նա ում է նման: Նման է այն մարդուն, որ տուն կառուցելու համար հողը խորն է փորում և հիմքը հաստատում ժայռի վրա: Երբ գետը, հեղեղներից հորդելով, զարկի այդ տանը, չի կարողանա խախտել այն. որովհետև տան հիմքը ժայռի վրա է հաստատված: Իսկ ով լսում է իմ խոսքերը, բայց չի գործադրում դրանք, նման է այն մարդուն, որ հողի վրա առանց հիմքի տուն է կառուցում. երբ գետը զարկում է դրան, այն իսկույն քանդվում է: Եվ ի՜նչ ահավոր է լինում այդ տան կործանումը:

Ժայռը հենց Ինքը՝ Հիսուս Քրիստոսն է, իսկ ավազը՝ այս աշխարհը: Եթե քո կյանքը կառուցում ես այս աշխարհի վրա, ինչ-որ կառուցել ես, վաղ թե ուշ փլվելու է:Մենք պետք է իմաստուն լինենք, և մեր կյանքը կառուցենք Հիսուս Քրիստոսի վրա, այսինքն՝ ապրենք Նրա Խոսքի համաձայն: Այդ ժամանակ ոչ մի չարիք, նեղություն եւ դժվարություն չի կարող մեզ կործանել:Պետք է Խոսքը ոչ միայն լսող լինենք, այլ նաև կատարող:

Հավատի լույսը.Ոչ ոք ճրագը վառելուց հետո այն չի թաքցնի կամ կաթսայի տակ չի դնի, այլ կդնի աշտանակի վրա,որպեսզի ներս մտնողները լույսը տեսնեն:

Այս առակով Հիսուսը ուզում է մարդկանց սովորեցնել , որ կարևորը մարդու ներաշխարհն է, ոչ թե արտաքինը: *Մարմնի ճրագն աչքն է. երբ քո աչքն առողջ է, քո ամբողջ մարմինը լուսավոր կլինի, իսկ երբ քո աչքը հիվանդ է, քո ամբողջ մարմինը խավար կլինի*: Շատ անգամ մարդիկ տարված են արտաքին երևացող բաներ մաքրելով, մինչդեռ մեր ներսը լի է հափշտակությամբ և չարությամբ: Բայց երբ մարդը լսում , հավատում է Աստծո խոսքին, նրա մարմինը նմանվում է ճրագի, որն իրենից լույս է ճառագում, հետևաբար կարևորը մարդու հավատն է ու ներքին լույսը, այլ ոչ թե արտաքինը, որը շատ անգամ խաբուսիկ է: Հիսուս Քրիստոսը լույսը համեմատում է մարդու բարոյական մաքրության, այսինքն՝ բարության, սիրո, ազնվության, իմաստության հետ, և ինչպես մոմը, որ դնում են վերեւում, որպեսզի

լուսավուրի շրջապատը, այնպես էլ մարդը իր հոգու լույսը չպետք է թաքցնի, այլ ցույց տա և փոխանցի ուրիշներին:

Նոր գինին հին տիկերի մեջ չի դրվում. Հիսուսի բերած համեմատությունների համաձայն՝ հին սովորությունները հնացած տիկերի են նման, իսկ Իր ուսմունքն ու քարոզները՝ նոր գինու: Հնի հետ դրանք անհարիր են, պետք է նոր գինին նոր տիկի մեջ լցնել, Նոր Ուխտը նոր օրենքներով կազմել, որպեսզի հաստատուն հիմքով պատրաստվի և պահպանվի:

Սերմնացանի առակը .Մի սերմնացան ցանում է իր արտը:Սերմերի մի մասը ընկնում է ճանապարհի եզրին, սերմերը բաց են մնում և թռչունները դրանք ուտում են: Սերմերից մի քանիսը քարքարոտ ապառաժի վրա են ընկնում. Դրանք շուտ ծլում և կանաչում են, բայց երբ արևը ծագում է, ծիլերը խանձվում ու չորանում են, որովհետև խոր արմատներ չունեին: Սերմերի մի մասն էլ փշերի մեջ է ընկնում:Սրանք էլ են ծլում, սակայն մեծանալ ու պտուղ տալ չեն կարողանում , որովհետև փշերը բարձրանում ու խեղդում են ծիլերը: Մյուս սերմերն ընկնում են պարարտ հողի մեջ և աճելով ցորենով լի հասկեր են դառնում:Սերմերը բերք են տալիս մեկի դիմաց երեսուն, վաթսուն , հարյուր…

Սերմնացանը Քրիստոս է, սերմը՝ Աստծո խոսքը, որն իր մեջ կրում է ճշմարիտ ու հոգևոր կյանքի սկիզբը: Արտը ողջ մարդկությունն է, Աստծո խոսքը միշտ նույն արդյունքը չի ունենում: Բոլորն էլ, երբ լսում կամ ընթերցում են Աստծո խոսքը, ստանում են սուրբ սերմերի իրենց բաժինը, բայց թե դրանք ինչպե՞ս կաճեն՝ պայմանավորված է մարդու հոգևոր մակարդակից: Առակում խոսքը 4 տիպի մարդկանց մասին է:

Առաջին տիպի մարդիկ դրանք այն մարդիկ են, որոնց միտքը կարծր հողի նման չոր է: Երբ կարդում կամ լսում են Տիրոջ խոսքը անտարբերության արտաքին շերտը չի թողնում, որ հոգևոր սերմը թափանցի սրտի մեջ, և այն մնում է հիշողության մակերեսին և չար ուժերը՝ աշխարհի զվարճանքներն ու գայթակղությունները, թռչունների նման մարդկանցից հափշտակում են Տիրոջ խոսքը:

Երկրորդն այն մարդիկ են, ովքեր լսելով Ավետարանի քարոզը սիրո, արդարության, ինքնազոհության մասին, անմիջապես բորբոքվում են լուցկու նման, բայց անմիջապես հանգում: Քարքարոտ տեղում միայն մանր խոտ է աճում, այդպես էլ այս մարդիկ հանդարտ կյանքի պայմաններում ընդունակ են կատարել ջանքեր չպահանջող մանր շատ գործեր: Նրանք դեմ չեն առաքինությանը, բարոյականությանը, սակայն կկամենային Երկնքի արքայություն մտնել առանց բարդությունների: Իսկ երբ համոզմունքների համար ստիպված տանջանքներ ու

զրկանքներ են կրում, անմիջապես ուրանում են Տիրոջը: Եսասիրության քարքարոտ շերտը չի թողնում, որ Աստծո խոսքը հասնի ու արմատավորվի նրանց սրտում:
Երրորդն այն մարդիկ են, ովքեր կամենում են միաժամանակ ծառայել և՛ Աստծուն, և՛ մամոնային Նրանք պիտանի չեն Աստծո արքայության համար, քանի որ կամենում են ապրել ըստ Աստծո օրենքների, բայց միաժամանակ չեն ցանկանում հրաժարվել աշխարհի ունայնությունից: Ի վերջո, աշխարհիկ հոգսերի, հետաքրքրությունների և հակումների հորձանուտը կլանում է նրանց իսպառ՝ հոգու միջից արտամղելով այն ամենն, ինչ լուսավոր է, խորհրդավոր և վեհ:
Չորրորդն այն կատարյալ մարդիկ են, ում խոսքը գործից չի տարբերվում, ովքեր Աստծո խոսքը լսելով և ընդունելով՝ փորձում են ապրել աստվածահաճո կյանքով: Ճիշտ է, բոլորը միանման չեն կարողանում ավետարանական խոսքին հնազանդվել, քանզի մեկը պտղաբերում է երեսուն, մյուսը՝ վաթսուն, մյուսը՝ հարյուր, որը նշանակում է, թե մեկն ի վիճակի է կատարել մեկ երրորդն այն ամենի, ինչ իրենից պահանջում է քրիստոնեական հավատը, մյուսը՝ մոտավորապես երկու երրորդը, և միայն քչերին է հաջողվում կատարել ամեն ինչ լիարժեք և կատարելապես: Դրանք ընտրյալ անհատականություններն են:

Պահված գանձի օրինակը. Այստեղ շեշտը դրված է գանձի վրա, երբ հողագործը գտնում է այդ գանձը, նրա մոտ մեծ ցանկություն է առաջանում տիրանալ այդ գանձին՝ վաճառելով ամեն ինչ, ինչ որ ուներ: Ստացվում է, որ երկնային արքայությունը ժառանգելու համար պետք է հրաժարվել այս աշխարհում ունեցած հարստությունից: Ստացվում է , որ մարդը կարող է պատահաբար գտնել երկնքի արքայությունը և պետք է իմաստուն կերպով ընտրություն կատարել:
Նոր կարկատանը հին հագուստի վրա .Այստեղ մեկնաբանությունը նույնն է ինչ *Նոր գինին հին տիկերի մեջ չի դրվում* առակում: Հիսուսի բերած համեմատությունների համաձայն՝ հին սովորությունները հնացած հագուստի են նման, իսկ Իր ուսմունքն ու քարոզները՝ նոր կտորի: Հնի հետ դրանք համադրելը անհարիր է: Պետք է նոր Ուխտը նոր օրենքներով կազմել, որպեսզի հաստատուն հիմքով պատրաստվի և պահպանվի:

Ճրագի օրինակը.,,Եղիր Աստծո ճրագը, որ լուսավորես շրջապատդ,, Կարծում եմ ճրագը քրիստոնեությունն է, որը չէր կարող երկար ժամանակ ծածուկ մնալ ու գաղտնի գործել, միայն թե այդ լույսը համարձակ դուրս բերող էր պետք:

Որոմի առակը . Ագարակատերը Հիսուսն է , իսկ ագարակը՝ աշխարհը: Ցորենի սերմերը բարի, իսկ որոմի սերմերը չար մարդիկ են: Բարի մարդկանց գործերը բարի պտուղներ են տալիս, չարերինը՝ չար: Ցորենն ու որոմն առանձնացնելը նշանակում է, որ ամեն մարդ իր գործերի համար արժանի հատուցում պետք է ստանա: Իսկ չար մարդիկ միանգամից չեն պատժվում, քանի որ այդ դեպքում հնարավոր է նեղություն կամ վիշտ պատճառել նաև բարի մարդկանց: Ու բացի այդ, յուրաքանչյուրին ժամանակ է տրվում զղջալու և ուղղվելու համար:

Աշակերտ լինելու գինը.Մարդկայնի կյանքը աշտարակի կառուցման նման է, որի հիմքը մարդու սերն է: Հիսուսին հետևելու իմաստը փրկությունն է, որի համար անհրաժեշտ է սիրել Աստծուն ամբողջ հոգով ու մտքով: Եվ Հիսուսին հետևելուց առաջ մարդը պետք է հաշվի նստի ինքն իր հետ և հասկանա այն գինը, որ պիտի վճարի՝ հիսուսին աշակերտ լինելու համար:

Անառակ որդին.Այստեղ երևում է Աստծու հանդեպ մարդու հիմնական մեղքը՝ անհնազանդություն: Մարդն ուզում է իր կամքը կատարել և թողնում է Աստծուն: գնում է,, հեռու երկիր,, և իր կյանքը մեղքի մեջ անցկացնում:Հորից ստացած ողջ օրհնությունն ու ժառանգությունը վատնեց ու կորցրեց:Նա կարծում էր, թե ազատություն կշահի, բայց իրականում կորցրեց այն՝ մեղքի գերի դառնալով:Հետո խելքի եկավ, գիտակցեց իր դժբախտությունն ու հիմարությունը: Մեր վատ վիճակի գիտակցությունը ապաշխարության տանող առաջին քայլն է:

Հետո նա խոստովանեց իր մեղքը և որոշեց հրաժարվել մեղքից և հոր տուն վերադառնալ:Նրա ապաշխարությունն ամբողջական էր:Ճշմարիտ ապաշխարության մեջ նաև խոնարհություն կա:Ուշագրավ է որդու խոստովանությունը.,,*Մեղանչեցի երկնքի և քո առաջ*,,:որևէ մեկի առաջ գործած մեղքը նաև Աստծո դեմ է ուղղված:Ըստ էության բոլոր մեղքերն էլ Աստծու դեմ են:

Հայրը սպասում էր իր կորած որդուն:Նույնիսկ մինչև խոստովանությունը հայրն արդեն իսկ ներել էր որդուն: Տղան արժանի չէր որդի կոչվելու, բայց հայրը վարվեց ոչ թե նրա արժանիքների, այլ իր սիրո և շնորհի համաձայն:Ահա թե ինչպես է Աստված վարվում բոլոր ճշմարիտ ապաշխարողների հետ:Ինչպես հովիվն ուրախացավ կորած ոչխարը գտնելիս/տուն 6/ , այնպես էլ հայրը՝ իր որդուն գտնելիս: Այս առակից պարզ է դառնում Աստծու ողորմությունն ու սերը այն մարդկանց հանդեպ, ովքեր իրեն են գալիս զղջալով:

Փարիսեցիների նման ավագ որդին էլ էր արդար համարում իրեն.,,Այսքան տարի է քո հրամանները զանց չեմ արել,, ,- ասաց նա. Չէր ուզում իր եղբորը ներել ու սիրել:Նա զայրացած էր հոր վրա և սառնասիրտ էր դարձել:Այժմ մեղավորը,

Աստծուց հեռացածը ինքն էր. Նախանձը մեծ մեղք է Աստծու առջև:Հայրը ավագ որդուն էլ էր սիրում.աստծու շնորհն անսահման է: Հայրը բացատրեց որդուն հանդիսության պատճառը, որը բնավ կրտսեր որդուն ավագից առավել պատիվ տալը չէր.իր ուրախությունն էր արտահայտում որդու վերադարձի առթիվ:
Ուշագրավ է նաև հոր համբերությունն ու բարությունը ավագ որդու հանդեպ. Հեզությամբ համոզելը ստիպելուց լավ է:Մեզանից յուրաքանչյուրը ,,կորած որդի,, , նույնիսկ,,ավագ եղբայր,, է:

Ղուկասի ավետարանը հայտնի է իր առակների ճոխությամբ,,*Կորած ոչխարի մասին,,* պատմող առակում պատկերված է Տիրոջ սերը:Աստված այնքան է սիրում մարդկանց , որ ամեն ջանք գործ է դնում , որ հետ բերի մեղավորին իր արքայություն:Քրիստոս ասաց.
-Ո՞վ է այն մարդը, որ երբ 100 ոչխար ունենա,և կորցնի նրանցից մեկը, չի թողնի 99-ին և չի գնա կորածի հետևից և երբ որ գտնի , ուրախությամբ, ուսերի վրա դնելով՝ տուն չպիտի բերի, չպիտի կանչի իր բարեկամներին , ուրախանա, որ կորած ոչխարը գտնվեց: Շատ հետաքրքիր է Քրիստոսի եզրափակիչ խոսքը. Երկնքում մի մեղավորի համար ավելի մեծ ուրախություն պիտի լինի,քան 99 արդարների համար, որ ապաշխարության կարիք չունեն:Մեկնությունները տարբեր են , ոմանք ասում են՝ այս 99-ը այն հավատացյալներն են , որոնք հավատարիմ են Տիրոջ պատգամներին և փորձում են ապրել առաքինի ու արդար կյանքով: Մեկ այլ տարբերակի համաձայն այս մարդիկ ննջեցյալ այն հավատավոր անձինք են/ սրբեր, մաքրակենցաղ մարդիկ/, ովքեր արդեն իսկ արժանացել են Տիրոջը տեսնելու երանությանը, բայց այս երկու տարբերակն էլ խոցելի է. երկրի վրա չկա որևէ մեկը, որ մեղք չի գործել և կարիք չունի ապաշխարության, ինքնամաքրման . 2-րդ տարբերակն էլ խոցելի է այնքանով, որ Քրիստոս խոսում է այս աշխարհի մարդկանց մասին. Ուրեմն կա 3-րդ տարբերակ . ըստ որի՝Քրիստոս նկատի ուներ փարիսեցիներին ու օրենսգետներին, որոնք ավելի անկարևոր էին , քան ամենամեղավոր մարդը, ով դարձի է գալիս, զղջում:
Ի՞նչ է ասում ավետարանական այս դրվագը մեզ այսօր, որքանո՞վ ենք մենք նման այն փարիսեցիներին և օրենսգետներին, ովքեր իրենցից բացի ուրիշ որևէ մեկին չէին տեսնում արդարության ճանապարհը բռնած. Չէ՞ որ այսօր եկեղեցի կարող է մտնել ցանկացած մարդ, բայց եկեղեցին նաև մաքրող հաստատություն է, չէ՞ որ ոչ ոք չի կարող կատարելապես մաքուր հոգով ու սրտով մտնել եկեղեցի:

Այս առակի պատգամը այն է, որ կարողանանք մշտապես նախ մեր անձերը քննել ու տեսնել, որ ամեն պարագայի մենք ենք, որ ապաշխարության կարիք ունենք և ապաշխարության ճանապարհը բռնած մեկին տեսնելով՝ պիտի ուրախանանք:

Չար մշակների առակը.Այն վեմը, որ կառուցողները անարգեցին , եղավ անկյունաքար.Տիրոջից եղավ այս, և մեր աչքին սքանչելիէ:

Այս առակում ամեն մի դետալ հստակ խորհրդանիշ ունի: Այգին հրեա ժողովուրդն է, այգու տերը՝Աստված, մշակները այդ օրվա քահանայապետերն են, օրենսգետները, փարիսեցիները, հոգևոր իշխանությունը , որ իր վրա էր վերցրել ժողովրդին հոգևոր սնունդ տալու առաքելությունը, ծառաները բոլոր մարգարեներն են, ցանկապատը օրենքն է,որով հրեա ժողովուրդը կարողացավ պահպանել իր ազգային ինքնությունը, որդին Տեր Հիսուս Քրիստոսն է, որ եկավ հոր կամքով, որից էլ չամաչեցին փարիսեցիները և տարան Գողգոթա և սպանեցին: Վեմը խորհրդանշում է հրեա ժողովրդին, որոնք, գերության մեջ գտնվելով, անարգվել են , բայց նրանցից դուրս եկավ մեսիան, բայց Քրիստոս նկատի ունի իրեն, որ եղավ անկյունաքարը և Տիրոջ կամքով եղավ:Առակը նաև այսօրվա համար է իրական և այսօրվա համար մեծ խորհուրդ, հոգևոր պատգամ ունի: Այն ամենը, ինչ որ ունենք՝ բոլոր հաջողությունները, ձեռքբերումները, մերը չեն. Տիրոջն են պատկանում: Ի վերջո այգու այս օրինակը ոչ միայն եկեղեցին է խորհրդանշում, այլև մեզանից յուրաքանչյուրի կյանքը , որովհետև մեր կյանքն էլ Աստծու կողմից տրված նվեր է: Ինչպես մշակներին տրվեց այգինմշակելու ոչ թե սեփականացնելու համար, այնպես էլ մեր կյանքը մեզ տրված է կարծես թե վարձով. մենք չենք մեր կյանքի տերը. սա է պատճառը, որ մենք ասում ենք՝ մարդ իրավունք չունի ինքնասպանություն գործելու: Մենք մեր կյանքում տեսնելու ենք աղքատ, ընչազուրկ, հիվանդ, մխիթարության կարոտ մարդկանց, ում պետք է օգնության ձեռք մեկնել, ում մեր նվաճումներից, մեր ձեռքբերումներից՝ հոգևոր թե նյութական,պետք է մի բան հատկացնել, որովհետև մերը չէ այս ամենը: Քրիստոս այս առակում սքանչելի կերպով ներկայացնում է Աստծու համբերատարության չափը: Ինչպես առակում մշակներին, այնպես էլ մեզ առաջին սխալը գործելուց հետո Աստված իր գթասրտությունից ,բարեսրտությունից ելնելով ,հնարավորություն է տալիս արժանի մշակ լինելու:

Անպետք աղը՝Ժողովուրդ դուք աշխարհի աղն եք, դուք աշխարհի լույսն եք: Հանկարծ այդ աղը չանհամանա, հանկարծ այդ լույսը չմարի՝:

Աղը նյութի մեջ լուծվելիս նրա էությունն ու արտաքին տեսքը չի փոխում, այլ միայն իր համն է տալիս. նույնպես և քրիստոնեությունը մարդու կամ մարդկային հասարակության մեջ որևէ արտաքին բեկում չի առաջացնում, սակայն ազնվացնում

է մարդու հոգին և դրա միջոցով փոփոխում նրա ամբողջ կյանքը:,,Եթե աղը անհամանա,, ասելով՝ նա նկատի ուներ այն մարդկանց, ովքեր, մեկ անգամ ճաշակելով Սուրբ Հոգու հետ ազնիվ հաղորդությունը, այնուհետև ընկան աններելի մեղքի մեջ և այլևս առանց Աստծո առանձնակի օգնության ընդունակ չեն ոչնչով հոգեպես նորոգվել:

2.գ. ԱՎԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՌԱԿՆԵՐԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

: Աստվածային սեր, նախախնամություն, արդարություն և ամենակարողություն,աղոթք և պահեցողություն. ահա այս թեմաներն են արծարծված առակներում: Անուրանալի է առակների ուժը, քանի որ հասարակ ժողովրդի մտքի վրա ավելի մեծ տպավորություն է գործում նյութական ձևի վերածված պատկերը, քան վերացական գաղափարը: Մարդ արարածը սիրում է սովորել օրինակով. Ընդօրինակելը նրա համար ավելի հեշտ է, քան վերացական խրատը:,,Եվ ինչպես երբ ծառն են տնկում, զգուշանում և պահպանում են, որ ամրանա և պտուղ տա, այնպես էլ պետք է խրատը լսել, մտապահել, որ պտղաբերի,,/Սբ. Գրիգոր Տաթևացի/:

Առակները մեծ ճանաչողական արժեք ունեն: Նրանք ժամանակին հոգևոր սնունդ են տվել ընթերցողին և ունկնդրին: Դրանք կարևոր աղբյուր են ժամանակի կյանքի բազմաթիվ այնպիսի կողմերի լուսաբանման համար,որոնց մասին լռում են մատենագրական մյուս հուշարձանները:

Մատաղ սերնդի կրթության և դաստիարակության գործում անչափ կարևոր են մարդասիրության, հայրենասիրության, ազնվության, արդարամտության, քրիստոնեական հավատի վերաբերյալ աստվածաշնչյան պատվիրանները, որոնք գրականության սնուցող կենարար աղբյուրներից են: Աստվածաշունչը շարունակում է պահպանել հասարակական մտածողության ձևավորման վրա ունեցած իր անգնահատելի ազդեցությունը՝ սերմանել սիրո ու բարության հունդեր:

3. Եզրակացություն

Ինչու՞ Քրիստոս իր վարդապետությունը մարդկանց փոխանցեց ամենապարզ կերպով ՝ առակների միջոցով:Քրիստոսի պատմած առակները տարբերվում են աշխարհի բոլոր առակներից նրանով , որ այդ առակներից ոչ մեկը Քրիստոս նախապես չպատրաստեց:

Հնում,, առակ,,բառը նշանակել է նաև խրատ, իմաստություն, որոնք ստիպում են ունկնդիրներին հետաքրքրվել, մտածել, խոկալ և ինքնուրույն եզրակացություններ անել:Այս հոգեկերտիչ բարոյական պատմությունները օգնում են մարդուն բացահայտելու և հասկանալու Աստծու կամքը: Ավետարանական ու եկեղեցու ուսուցումների վրա խարսխված այս առակները, անկասկած ,բարոյական անփոխարինելի ներդրում են մարդու հոգևոր աճի մեջ:

Անտարակույս է, որ աստվածաշնչյան աշխարհայեցողությունն առանձնակի կարևորություն ունի մատաղ սերնդի հայրենասիրական, մարդասիրական, գեղագիտական, բարոյահոգեբանական դաստիարակության կազմակերպման գործընթացներում: Յուրաքանչյուր ժամանակաշրջան առաջադրում է մատաղ սերնդի կրթության ու դաստիարակության կազմակերպման իր խնդիրներն ու նպատակները, եղանակներն ու մեթոդները, ճշգրտում արժեհամակարգային չափանիշները: Սակայն կան չափանիշներ, որոնք միշտ կենսունակ են ու առաջնային ցանկացած ժամանակաշրջանի համար: Հատկապես մատաղ սերնդի դաստիարակության կազմակերպման գործընթացներում դրանք մշտական են և հույժ կարևոր մեր օրերում:

Միանգամայն ընդունելի է այն կարծիքը,որ աստվածաշնչյան առակների դաստիարակող էությունը, դերն ու նշանակությունը եղել և մնում են ողջ քրիստոնյաների հավատքի հիմքը, ինչպես Հիսուսն էր անուղղակիորեն խրատում իրեն լսող ու հետևող ժողովրդին՝ մեջբերելով առակներ: Ահա թե ինչու նոր սերնդին ևս պետք է առաջնորդել, ուղղորդել և բարոյապես դաստիարակել առակի բարձրարժեք և խորիմաստ նմուշներով, որոնք դեռ դարեր կպահպանեն իրենց ժամանակի թարմությունն ու դիպուկությունը, մտքի խորությունն ու լեզվի ճկունությունը:

4. Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Աստուածաշունչ Մատեան Հին ու Նոր Կտակարանների, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին և Հայաստանի Աստուածաշնչային Ընկերութիւն, 2004

2.Մաղաքիա արք. Օրմանյան, Համապատում, Ս. Էջմիածին,1997

3. Մաղաքիա արք. Օրմանյան,Տեղիք Աստուածաբանութեան, Տպարան Սրբոց Յակոբեանց, Երուսաղեմ, 1985

4.Գարեգին Ա., Տեսական Աստուածաբանություն

5. Արշակ Տեր-Միքելյան,Հայաստանյաց Սուրբ Եկեղեցու Քրիստոնեականը, Ս. Էջմիածին, 2007

6.Գ. Դարբինյան,Ներածություն Հին Կտակարանի,Հայ առաքելական Սուրբ Եկեղեցու Դաստիարակության և Քարոզչության Կենտրոն, 2000

7.Դ. Գասպարյան, Հայ հին և միջնադարյան գրականության պատմությունԵրևան, 2009

8.Մ. Աբեղյան, Երկեր Դ, Երևան, 1966

9.Մ. Աբեղյան, Հայ ժողովրդական առասպելներ,Երևան, 1958

10.Հայոց Եկեղեցու պատմություն ,դասագիրք ,Երևան 2014

11.Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսներ.Հայ Եկեղեցու Հանրագիտարան Ա., Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին,2008

12. Հայաստանի Աստվածաշնչային Ընկերություն,Հիսուսի առակները

13.Հայոց եկեղեցու պատմություն 5, Երևան, 2014